

Jumalateenistus Nõos E, 10.04.23 kell 18.00, II ülestõusmispüha

Lektsioonid: Ps 31:20–23; 2Kr 5:15–21

Jutlus: Jh 20:11–18

Laulud: 117 (1–5); 114 (1–2, 3); 111 (1–5); 119 (1–4)

Maarja seisis aga haua kõrval väljas ja nuttis. Kui ta nõnda nuttis, vaatas ta kummargil hauda ja nägi kahte valges riides inglit istuvat seal, kuhu oli pandud Jeesuse ihu, ühte peatsis ja teist jalutsis, ja need ütlesid talle: "Naine, miks sa nutad?" Tema vastas neile: "Nad on mu Issanda ära viinud ja ma ei tea, kuhu nad on ta pannud." Kui ta seda oli öelnud, pöördus ta ümber ja nägi Jeesust seismas, aga ta ei teadnud, et see on Jeesus. Jeesus ütles talle: "Naine, miks sa nutad? Keda sa otsid?" Maarja arvas ta aedniku olevat ja ütles talle: "Isand, kui sina oled ta ära kandnud, siis ütle mulle, kuhu sa ta panid, ja ma ise toon ta ära." Ja Jeesus ütles talle: "Maarja!" Too pöördus ümber ja ütles talle heebrea keeles: "Rabbuuni", see tähendab "Õpetaja". Jeesus ütles talle: "Ära puuduta mind, ma ei ole veel üles Isa juurde läinud. Aga mine mu vendade juurde ja ütle neile: Ma lähen üles oma Isa ja teie Isa ning oma Jumala ja teie Jumala juurde." Maarja Magdaleena tuli ja kuulutas jüngritele: "Ma olen näinud Issandat ja seda kõike ta ütles mulle."

Eilse I ülestõusmispüha jumalateenistuse jutluses kõnelesin kolmest reaktsioonist ülestõusmispüha hommikul: Maarja Magdaleena, Peetruse ja Johannese reaktsioonist sellele, mida nad nägid Jeesuse hauaga juhtunud olevat. Aluseks oli meie tänasele kirjakohale eelnev lõik.

Tänases kirjakohas on aeg veidi edasi läinud. Maarja Magdaleena on – pärast seda, kui ta teatas Jeesuse haua eest ära veeretatud kivist Jeruusalemmas viibivaile Peetrusele ja Johannesele ning need olid hauale jooksnud – haua juurde tagasi läinud. Hommikupäike on arvatavasti hauda valgustamas ja Maarja vaatab nüüd ka ise hauda. Küllap on ta juba jüngritelt kuulnud, et Jeesust hauas pole. Küllap on ta süda endiselt meeleheitel.

Ent hauda vaadates näeb ta kahte valges riides meest. Väga ootamatu see aga arvatavasti siiski pole, sest haud on ju avatud, päev on käes ja miks ei võiks Jeesuse haua vastu huvi olla ka teistel, keda Maarja ei tundnud. Seepärast kasutab Maarja meeste lahkete küsimust „Naine, miks sa nutad?“ ära, et oma meeleheitel südant kergendada ja ütleb: „Nad on mu Issanda ära viinud ja ma ei tea, kuhu nad on ta pannud.“

Küllap oleme kõik kogunud seda, kuidas meie meeleheite tundidel saadab Jumal meile lohutuseks mõne inimese, kes meist hoolib. See inimene, kes meiega teel kohtub, meile helistab või lausa meie juurde tuleb ning aitab oma osavõtlikkusega meil muremõtetest jagu saada või nad lausa unustada, võrdub ingluga. Inglid olid ka kaks Maarjat kõnetanud meest. Apostel Paulus ütleb Gl 6:2: „Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust.“ Inglitel endil koormaid polnud, aga nad täitsid Kristuse seadust Maarja suhtes. Ütleb ju ka Hb 1:14, et küllap on inglid „teenijad vaimud, läkitatud abistama neid, kes ükskord pärivad pääste“.

Seda seadust tuleb aga kohe täitma ka see, kes on selle seaduse andnud: Jeesus Kristus ise! Nimelt näeb Maarja, pärast võõrastele meestele kurtmist, ümber pöörates veel ühte meest, keda ta peab aednikuks. Ka see mees hoolib oma küsimusega naise olukorrast: „Naine, miks sa nutad? Keda sa otsid?“ Selles pöördumiseski pole ju midagi erilist, küllap teeksimine ehk isegi sama, kui näeksimine nutvat naist. Ja seepärast ehk Maarja ei tunnegi teda kõnetanud Jeesust kohe ära. Lisaks segasid Maarjat selgelt mõtlemast ja tajumast ka meeleheitel süda ja pisarais silmad.

Ent siis nimetab see võõrana tunduv mees Maarjat nimepidi ja Maarja tunneb seepeale ära Jeesuse. Võib-olla on nüüd Maarjal, imestades oma nime tundja üle, põhjust täpsemalt uurida, kes temaga õigupoolest kõneleb. Kuid võib-olla tunneb ta selles oma nime nimetamises ära Jumala hääle ja talle tuleb meelde Issanda sõna prohvetilt, Js 43:1: „Ära kardada, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!“

Igal juhul tunneb Maarja nüüd, et tema meeleheide on justkui käega pühitud. Küllap uskus Maarja just tol hetkel, et tema Issand Jeesus Kristus pole surnud, vaid elab. Mitte ainult seetõttu, et ta nägi Jeesust elusana, vaid et ta tajus Jeesuse tervendavat väge – nii nagu ta kunagi oli tajunud seda väge,

kui Jeesus oli teda seitsmest kurjast vaimust vabastanud (Mk 16:9). Ja ta ütleb harjumuspäraselt: „Rabbuuni“, „Õpetaja“.

Mt 28:9 on öeldud tühja hauakambri juurest Jeruusalemma jooksvate ja jüngerile imepärasest sõnumit viivate naiste kohta: „Ja ennäe, Jeesus ise tuli neile vastu ja ütles: „Olge rõõmsad!” Aga nemad astusid ta juurde, haarasid ta jalgade ümbert kinni ja kummardasid teda.“

Johannes ei ütle meile, et Maarja Magdaleena haaras Jeesuse jalgade ümbert kinni, kuid Jeesuse kõnest võib arvata, et ta püüdis seda teha. Jeesus ütleb: „Ära puuduta mind, ma ei ole veel üles Isa juurde läinud.“

On arvatud, et seda sõna „puudutama“ (kr ἅπτομαι) tuleks siin tõlkida pigem 'kinni hoidma', mis sobiks paremini olukorda, mil Maarja püüaks Jeesuse jalgade ümbert kinni haarata. Kuid on ka arvatud, et kinni hoidmise eest hoiatades pole Jeesusele oluline mitte kehalise kontakti vältimine – mis võiks tal veel mitte taevasse läinuna selle vastu olla, arvestades, et Toomal lubas ta hiljem isegi oma haavu puudutada –, vaid Maarjale uudse olukorra tutvustamine.

Need ajad, mil ta oli oma jüngerite juures armsa õpetaja, rabuunina, kelle jalge ees võis istuda ja neist kinni hoida, on nüüd möödas. Nüüd on tegu ülestõusnud Issandaga, kelle ülesanne on valitseda kogu olevat. Ja samas on Jeesuse jüngeritel maa peal oma ülesanne – evangeeliumi kuulutamine. Võiks ka öelda, et kristlase „lapsepõlv“ Jeesuse jalge ees on lõppenud ja nüüdsest algab kristlase „täiskasvanuiga“, mil kristlane peab oma võitlused teisiti võideldud saama. Jeesus ütleb küll Mt 28:20, et ta on jüngerite juures iga päev ajastu lõpuni, kuid see juuresolek on Pühas Vaimus ja läbi usu.

Siiski, võib-olla tahab Jeesus Maarjale öelda ka seda, et kui ta on üles Isa juurde läinud, siis kord saab Maarja hoida tema jalgadest kinni igaveses elus. Miks muidu käsib Jeesus Maarjal jüngeritele öelda, et ta läheb üles nende Isa ja nende Jumala juurde? Taevast ootab Jeesuse jüngerid perekond, mille liikmete vahelised suhted on nagu isa ja laste vahel. Ja kes võiks siis igaveses õndsuses takistada laste klammerdumist oma Issanda jalgade ümber!

Nõnda saab Maarja Magdalenast Jh järgi esimene inimene, kes ülestõusnud Jeesusega kohtub. Miks oli see just Maarja? Ma ei hakka siinkohal põhjendama seda Maarja kui naise sooga – nt et Jumal eelistas naise nende vastuvõtlikuma südame pärast. Jh järgi hakkas Jeesuse surnuist ülestõusmist kõige enne uskuma ikkagi mees, jünger Johannes. Ja seda veel Jeesust nägematagi.

Pigem ilmutas Issand end Maarja Magdalenale tema sisemiste läbielamiste tõttu, seetõttu, et ta oli ehk enam meelega kui teised. Võiks ju arutleda, et küllap oli meelega ka Jeesuse ema Maarja. Kuid üks olnud Jeesuse emal ka võimalus mõtiskleda oma südames Jeesuse erilise elukäigu ja tema missiooni üle pikka aega. Võib-olla suutis neitsi Maarja seda sündmust võtta kainemalt?

Kuid Maarja Magdaleena oli olnud patu kütkeis. Temas oli enne Jeesusega kohtumist olnud, nagu ülal öeldud, seitse kurja vaimu ja tema hukkumine ilma Jeesuseta oleks olnud paratamatu. Kuid Jeesus oli ta peale halastanud ja kinkinud talle uue elu. Kui nüüd Jeesus ise suri, siis tundis Maarja Magdaleena, et talt on elu võetud kaks korda: too esimene, mille ta kaotas kurjadele vaimudele, ja teine, mille ta sai Jeesuselt, kuid kaotas selle Jeesuse surma tõttu.

Niisiis, võib-olla ilmus Jeesus Maarja Magdalenale suurest halastusest, samuti nagu ta aitas halastusest oma maistel teedel haigeid ja abivajajaid. Neile aga, kes halastus nii palju ei vajanud, ilmus ta hiljem, andes igaühele võimaluse oma usu mõõtu mööda uskuma hakata.

Nõnda siis ei tasu ka meil, oma elupäevi siin ebakindlas ja tihti kurjas maailmas veetvail inimestel heituda raskustest ja sattuda meelega oma eksistentsi pärast. Jumal on end teinud meile kättesaadavaks Jeesuse Kristuse läbi ja ta pole kaugel mitte ühestki neist, kes teda vajavad!

Aamen